

§ 287

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Thomas Wallgrenin toivomusponnesta koskien Satama-
tunnelin vaikutuksista Lapinlahden sairaala-alueen luonto-, virkis-
tys- ja kulttuuriarvoihin**

HEL 2021-001640 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 16.2.2021 asettaa maanalaisen yleiskaava 2021 –ehdotuksen julkisesti nähtäville ja lausunnoille. Tarkistettu maanalainen yleiskaavaehdotus on ollut kaupunkiympäristölautakunnassa 27.4. Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle 26.1.2021 päivätyn ja 27.4.2021 muutetun Helsingin maanalainen yleiskaava 2021 -ehdotuksen hyväksymistä. Kaavassa satamatunneli on esitetty ”ohjeellisesti suunniteltu sataman liikenteelle varattu tunneli” -merkinnällä.

Maanalaisen yleiskaavan tarkistetussa ehdotuksessa kaavaselostusta on täydennetty satamatunnelin kuvauksen ja vaikutustarkastelujen osalta. Satamatunnelin kaavamääräystä on päivitetty seuraavalla lauseella: ”Sataman liikennettä varten varattu tila, jonka sijainti on ohjeellinen. Tunneli ei ole osa yleistä tie- ja katuverkkoa. Satamatunnelin toteuttamisen tavasta päätetään yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Tunnelin toteuttamisedellytykset tulee turvata.” Kaavaan on myös täydennetty olemassa olevaa kaavamääräystä ”Maanalaista tilaa suunniteltaessa ja rakennettaessa on otettava huomioon ympäristön terveellisyys-, turvallisuus-, ja viihtyvyysnäkökohdat...” seuraavalla lauseella: ”Liikennetunneleiden suuaukkojen ilmanlaadun tulee täyttää asumisen ja asuinrakennusten edellyttämät vaatimukset. Tunneleiden suuaukot ja ilmanvaihtoaukot tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että tunnelissa syntyvät päästöt eivät vaaranna asukkaiden terveyttä eikä estä asunto- tai muuta rakentamista tunneleiden suuaukkojen tai ilmanvaihtoaukkojen läheisyydessä.”

Lapinlahden sairaala-alueen asemakaava on tullut voimaan vuonna 2012. Kaavassa koko Lapinlahden historiallinen sairaalapuistoalue on suojeltu merkinnällä VP/s eli historialliseen sairaalakokonaisuuteen liittyvä puistoalue, joka on historiallisesti ja puutarhakulttuurin kannalta sekä maisemakuvallisesti ja kasvillisuudeltaan arvokas. Asemakaava mahdollistaa alueen suojeluarvojen säilymisen ja samalla sen kehittämisen näihin arvoihin sopivalla tavalla. Puisto on kaavoitettu julkiseksi

puistoksi, joka on luonteeltaan rauhallinen, aidattu oleskelupuisto. Kaa-
van mukaan puiston virkistysmahdollisuuksia lisätään, saavutettavuutta
parannetaan ja tärkeitä osa-alueita kunnostetaan.

Lapinlahden sairaalan päärakennus, sen piharakennukset ja niitä ym-
päröivä puisto muodostavat ainutlaatuisen, valtakunnallisesti arvok-
kaan kulttuurihistoriallisen kokonaisuuden, jonka vanhimmat kerrostu-
mat ovat 1800-luvulta. Alue on kokonaisuutena arvokas niin rakennus-
taiteellisesta, historiallisesta, kaupunkikuvallisesta, virkistyksestä
kuin maisemallisestakin näkökulmasta sekä kasvillisuutensa osalta. Al-
kuperäisessä käytössään mielenterveyslaitoksena ja terapiaympäristö-
nä vuoteen 2006 asti Lapinlahden sairaala oli vanhin Suomessa ja
vanhimpien joukossa maailmassa.

Sairaalapuiston alueella on luonnonsuojeluasetuksessa erityisesti suo-
jeltavaksi ja erittäin uhanalaiseksi (EN) luokitellun kirvelilattakoin esiin-
tymä. Mukulakirvelin ja kirvelilattakoin esiintyminen sairaala-alueella ja
sen lähiympäristössä on kartoitettu kesällä 2020. Runsaimmat esiinty-
mät sijaitsevat puiston etelälaidalla, missä kasvaa viljelemisen jääntee-
nä runsaasti mukulakirveliä.

Lapinlahden sairaalan puistoalueesta on tehty historiallinen selvitys
vuonna 2000 (KSV:n julkaisu 2002:7). Kaupunkisuunnittelulautakunta
hyväksyi 18.11.2004 puiston suojelutavoitteet ja jatkosuunnittelun peri-
aatteet, joiden mukaan kaikissa alueelle kohdistuvissa hankkeissa tu-
lee ottaa huomioon puistoalueen kulttuurihistorialliset, virkistykselliset,
kaupunkikuvalliset ja maisemalliset arvot sekä kasvillisuusarvot, tavoit-
teena niiden säilyttäminen ja vahvistaminen.

Satamatunnelin tilavaraussuunnittelu on käynnissä. Tilavaraustarkaste-
lussa on suunniteltu tunnelin maanalaista geometriaa sekä alustavalla
tasolla tunnelin suuaukkojen paikkoja. Tilavaraussuunnittelun jälkeen
on tarkoitus käynnistää satamatunnelin yleissuunnittelu. Yleissuunni-
telmassa tullaan tarkentamaan tunnelin geometriaa ja suuaukkojen
paikkoja huomioiden laajemmin näkökulmat alueen kehityksen osalta.
Yleissuunnitelma sisältää vaihtoehtoisia tarkasteluita ja niiden vaikutus-
ten arviointia. Vaihtoehtoatarkasteluiden yhteydessä arvioidaan myös
tunnelin suuaukon vaikutukset ympäristöön. Tunnelin suuaukon paikal-
la on vaikutusta alueen kaupunkikuvaan ja näin ollen myös kulttuuriar-
voihin. Liikennemäärät puolestaan vaikuttavat liikennemeluun, jonka
voimakkuudella on vaikutusta virkistysarvoihin. Liikenteen vaikutukset
ovatkin yksi lähtökohta alueen suunnittelussa. Liikenteen haitallisia vai-
kutuksia voidaan tarvittaessa hillitä laadukkaalla kaupunkirakenteen
suunnittelulla sekä rakenteellisilla meluntorjuntaratkaisulla. Tulevan sa-
tamatunnelin yleissuunnitelman pohjalta tullaan laatimaan alueelle

25.05.2021

Asia/19

asemakaava sekä maanalainen asemakaava, jotka viedään poliittiseen päätöksentekoon.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Teemu Vuohtoniemi, liikenneinsinööri: 310 37490
teemu.vuohtoniemi(a)hel.fi

Liitteet

1 Wallgren Thomas, toivomusponsi, Kvsto 3.2.2021 asia 4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Toivomusponsi

Valtuutettu Thomas Wallgren on tehnyt 3.2.2021 seuraavan toivomusponnen:

"Periaatepäätös satamatoimintojen uudelleenjärjestelyistä satama-alueiden maankäytön lähtökohdista Eteläsatamassa, Katajanokalla ja Länsisatamassa

Hyväksyessään periaatepäätöksen satamatoimintojen uudelleenjärjestelyistä ja satama-alueiden maankäytön lähtökohdista Eteläsatamassa, Katajanokalla ja Länsisatamassa valtuusto edellyttää jatkosuunnittelussa selvittävien mahdollisuuksien Länsisatamasta Länsiväylälle suunniteltavan tunnelin rakentamiselle siten, että se ei vaikuta kielteisesti Lapinlahden sairaala-alueen luonto-, virkistys- ja kulttuuriarvoihin."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 10.9.2021 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Postiosoite
PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Työpajankatu 8
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alv.nro
FI02012566

25.05.2021

Asia/19

Teemu Vuohtoniemi, liikenneinsinööri: 310 37490
teemu.vuohtoniemi(a)hel.fi

Liitteet

1 Wallgren Thomas, toivomusponsi, Kvsto 3.2.2021 asia 4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano